

نماز بهترین وسیله صبر و استقامت / اقسام سه گانه صبر در طاعت خدا

انسان به تنهایی نمی تواند از عهده مشکلات و حوادث بر آید و ناچار است که از چیزی مدد و استعانت جوید و آن هم مددکاری جز خدا نیست.

به گزارش خبرگزاری مهر، انسان به تنهایی نمی تواند از عهده مشکلات و حوادث بر آید و ناچار است که از چیزی مدد و استعانت جوید و آن هم مددکاری جز خدا نیست. بنابر این مدد و کمک در برابر مشکلات عبارت است از ثبات و مقاومت و اتصال و توجه به ذات پروردگار، و این همان صبر نماز است. خداوند هم در آیه 153 سوره بقره می فرماید: یا ایها الذین آمنوا استعینوا بالصبر و الصلوه ان الله مع الصابرين؛ ای افراد با ایمان از صبر و استقامت و از نماز در برابر حوادث سخت زندگی کمک بگیرید زیرا خداوند با صابران است.

در حقیقت صبر و نماز بهترین وسیله برای مقابله با مشکلات است، زیرا صبر و شکیبایی هر مشکل عظیمی را کوچک می سازد و توجه به خدا و پناه بردن به او روح ایمان را در انسان بیدار می کند و او را متوجه می سازد که تکیه گاهی مستحکم دارد و قرآن کریم نیز این دو نیرو را بیان می کند: واستعینوا بالصبر و الصلوه... از صبر و نماز یاری جوید.

این آیه یکی از فواید نماز را بازگو می کند که به نمازگزار نیرو و استقامت در برابر سختی و مشکلات می دهد. نماز بهترین و سیله استعانت و کمک خواهی از پیشگاه الهی است که به وسیله آن استمداد می نماییم.

از طریق نماز انبیا و ائمه (ع) و اولیا مشکلات خود را بر طرف می کردند، پیامبرگرامی اسلام هر گاه با امر مشکلی رو به رو می شد و باعث هم و غم وی می گردید، از نماز و روزه مدد می گرفت.

از امام صادق (ع) نقل شده که می فرماید: هنگامی که با غمی از غمهای دنیا روبه رو شدید، وضو بگیرید و به مسجد رفته، نماز بخوانید و در حال نماز دعا کنید، زیرا خداوند دستور داه که واستعینوا بالصبر و الصلوه... از نماز و صبراستعانت بجوید. بدیهی است توجه به نماز و راز و نیاز با پروردگار، نیروی معنوی تازه ای در انسان ایجاد خواهد کرد، و او را در مقابله با مشکلات نیرو می بخشد.

اقسام صبر

صبر بر سه قسم است: صبر بر مصیبت، صبر بر طاعت و صبر برای گذشتن از معصیت و گناه.

انسان وقتی می خواهد بندگی خدا را گردن نهد و بعد از نهادن طوق بندگی او، می خواهد طاعتی را که مولایش از او خواسته است انجام دهد. این دو مساله یعنی قبول بندگی و اطاعت نمودن از مولی موانع و مشکلات فراوانی دارد که باید از سیل موانع گذر کرده و به آن دودست یابد. انسان باید در سه مرحله و سه هنگام صبر کند، تا بتواند مطیع مولی گردد آن سه زمان عبارتند از صبر بر طاعت قبل از طاعت، صبر بر طاعت در هنگام طاعت و صبر طاعت بعد از انجام طاعت.

قبل از این که آدمی طاعاتی از طاعات را آغاز نماید، با موانعی و مشکلاتی دست به گریبان است، از قبیل کبر، کسالت، بخل، حسد، ریا و... که از صفات کفار و منافقان است و ضد آنها تواضع، شادابی، انفاق، اخلاق و... است که از صفات مومنان و تقوا پیشگان می باشد که با سوار شدن به مرکب صبر به آن صفات دست یافتند.

بعد از این که انسان موانع قبل از طاعت را با سوار شدن به مرکب صبر پشت سر گذاشت و از آن موانع جان سالم به در برد و طاعت را شروع نمود، در این هنگام نیز موانعی سر راهش قیام کرده و می خواهند که این مطیع را از طاعتش منع کنند. یکی از چیزهایی که در هنگام طاعت مانع از به جا آوردن طاعت با ارزش و مفید می گردد، غفلت از خدا است. در هنگام طاعت فرد مطیع باید مهار نفس سرکش را به دست بگیرد و فکر خود را از تفکر در امور دنیوی باز دارد و قلبش را متوجه خدا نماید که این کاری است بسیار مشکل، که جز با دل کندن از دنیا و آنچه که در اوست میسر نخواهد بود.

انسان بعد از به پایان رسانیدن طاعت و عبادت نیاز مبرم و شدید به صبر دارد و صبر در این زمان نیز از نظر سختی به نظر نمی رسد که کمتر باشد از صبر قبل از طاعت و صبر در حین طاعت توانسته با صبری زیاد بر موانع فایق آید و طاعاتی را با اخلاص تمام به جای آورد. این انسان هنوز به مقصد نرسیده و باید با صبری زیاد به عمل خود بقا ببخشد چون امکان دارد انگیزه نفسانی او عواملی را برای نفسش حاصل نماید که آن عوامل مانند صاعقه ای طاعتش را ویران می نماید و چون آتشی عبادت او را می سوزاند و بعد از ویران گشتن طاعت نه تنها طاعتش مفید به حالش نخواهد گشت، بلکه به خاطر همین طاعت عقوبت هایی را نیز بای تحمل نماید.

با این بیان، اگر فردی قبل از طاعت صبر نمود و در هنگام نیت خودش را مخلص گرداند و در حین طاعت نیز طریق صبر را پیشه خود ساخت، این فرد کارش تمام نشده، بلکه احتیاج به صبری دارد که بتواند با آن به عمل خود بقا ببخشد و آن طاعت را به همان حال نگه دارد که این واقعا از مشکلات بوده و از انجام طاعت نیز به مراتب سخت تر و مشکل تر خواهد بود که امام صادق علیه السلام می فرماید: پایداری بر عمل تا این که خالص بماند، سخت تر از خود عمل است.

یکی از عواملی که سبب تخریب اعمال و طاعات گشته و آن را حبط می نماید، عجب و خود بزرگ بینی است. امام سجاده (ع) در صحیفه سجادیه می فرماید: خدایا مرا به بندگی خود رام ساز و عبادتم را به خودپسندی تباه مگردان و خیر و نیکی برای مردم را به دست من روان ساز و آن نیکی را با منت نهادن باطل و نابود مفرما.